

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΤΕΜΠΛΑΤΕ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ / ΕΑΑ

ΑΝΑΡΤΗΘΗΚΕ ΑΠΟ:

[Κωνσταντίνος Γαβριλάκης](#)

Ημερομηνία Δημιουργίας:

19/07/2021

Αξιοποιήστε το Template αυτό, εάν θέλετε να αναπτύξετε εκπαιδευτικά σενάρια για το γνωστικό αντικείμενο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης / Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΠΕ/ΕΑΑ). Είναι βασισμένο στο Γενικό Template Εκπαιδευτικών Σεναρίων του Φωτόδεντρου, αλλά παρέχει εξειδικευμένες οδηγίες και παιδαγωγικές κατευθύνσεις για εκπαιδευτικά σενάρια ΠΕ/ΕΑΑ, καθώς και προτεινόμενη απλοποιημένη δομή και είδη δραστηριοτήτων που εξυπηρετούν τους στόχους της ΠΕ/ΕΑΑ.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Τίτλος σεναρίου

Αναφέρετε έναν τίτλο που να αντιπροσωπεύει τη βασική ιδέα του σεναρίου. Ο τίτλος μπορεί να είναι συμβολικός.

Δημιουργοί / Συντελεστές

Αναφέρετε τα ονόματα, τις ιδιότητες και τους ρόλους όλων όσων έχουν εμπλακεί στην ανάπτυξη του σεναρίου.

Συνοπτική περιγραφή

Περιγράψτε συνοπτικά, το πολύ σε πέντε γραμμές, το περιεχόμενο, την παιδαγωγική προσέγγιση, τις ηλικίες στις οποίες απευθύνεται και τον προτεινόμενο τρόπο ενσωμάτωσης του σεναρίου στο σχολείο.

Διευκρίνιση:

Ο όρος 'σενάριο' στο πλαίσιο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης / Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΠΕ/ΕΑΑ) παραπέμπει στον σχεδιασμό μιας μαθησιακής δραστηριότητας ή μιας ακολουθίας δραστηριοτήτων οι οποίες συνιστούν:

- Είτε **διδασκτική παρέμβαση** σε ένα συγκεκριμένο σημείο ενός μαθήματος οποιουδήποτε γνωστικού αντικείμενου. Για παράδειγμα, στο μάθημα της Γεωγραφίας της ΣΤ' Δημοτικού και συγκεκριμένα στο Κεφάλαιο 38 που πραγματεύεται τα χαρακτηριστικά των λαών της Αφρικής, ο/η εκπαιδευτικός προτείνει στις μαθήτριες / στους μαθητές να υλοποιήσουν μια διαλογική αντιπαράθεση (debate) με θέμα την καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένων σπόρων, ως μέσο καταπολέμησης της πείνας.
- Είτε **σχέδιο δράσης** (ή πρόγραμμα), το οποίο μπορεί να εντάσσεται στο νεοσύστατο θεσμό των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων ή να πραγματοποιηθεί εκτός ωρολογίου προγράμματος, με τη συνεργασία φορέων (π.χ. ΟΤΑ, ΜΚΟ, Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών κ.ά.) και προσώπων (π.χ. γονείς, επαγγελματίες κ.ά.) της ευρύτερης κοινότητας.

Πρόκειται για τους δύο εναλλακτικούς τρόπους με τους οποίους ενσωματώνεται και υλοποιείται η ΠΕ/ΕΑΑ στο σχολείο, σε μια γενικότερη προσπάθεια μετασχηματισμού του σχολείου σε **αιιφόρο**.

Γνωστικό/ά αντικείμενο/α – γνωστική/ές περιοχή/ές

Αντιστοιχίστε το σενάριο σε μια ή περισσότερες από τις 17 θεματικές ενότητες της ταξινομίας της ΠΕ/ΕΑΑ (<http://photodentro.edu.gr/lor/subject-search?locale=el>), οι οποίες αντιστοιχούν στους Στόχους της Αειφόρου Ανάπτυξης (ΣΑΑ) του ΟΗΕ και συνδέονται με βασικές κατηγορίες ζητημάτων περιβάλλοντος και αειφορίας.

Θέμα (τα)

Συνδέστε το σενάριο με μία ή περισσότερες έννοιες ή επιμέρους ζητήματα που περιλαμβάνονται στις παραπάνω θεματικές ενότητες. Π.χ. εάν το σενάριο εμπίπτει στη θεματική ενότητα 'Πείνα & επισιτιστική ασφάλεια', το θέμα του σεναρίου μπορεί να συνδέεται, ενδεικτικά, με τον υποσιτισμό, την αειφόρο γεωργία, τις αγορές διατροφικών προϊόντων κτλ.

Σχέση / Σύνδεση με το/τα Πρόγραμμα/τα Σπουδών

Συνδέστε το σενάριο είτε με ένα ή περισσότερα σημεία των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών του σχολείου (εφόσον πρόκειται για διδακτική παρέμβαση) είτε με έναν ή περισσότερους θεματικούς κύκλους των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων. Ειδικά στο πλαίσιο της ΠΕ/ΕΑΑ το σενάριο αυτό μπορεί να αφορά και κάποια άλλη δράση του σχολείου εκτός αναλυτικού προγράμματος.

ΣΚΕΠΤΙΚΟ

Σκεπτικό του σεναρίου / Αιτιολόγηση των επιλογών

Αναφέρετε συνοπτικά τι σας οδήγησε να αναπτύξετε αυτό το σενάριο. Για παράδειγμα, μπορεί να είναι:

- Καθημερινά βιώματα των μαθητριών/μαθητών που συνδέονται με ζητήματα αειφορίας και αφορούν είτε το σχολείο είτε την ευρύτερη κοινότητα.
- Σημαντικά γεγονότα ή εξελίξεις σε τοπικό, εθνικό ή παγκόσμιο επίπεδο.
- Διαπιστωμένα, από εσάς ή από τη βιβλιογραφία, γνωστικά κενά, παρανοήσεις ή λανθασμένες αντιλήψεις, στάσεις και αξίες που αξίζει να επανεξεταστούν.
- Η πρόθεση εισαγωγής μιας καινοτόμου παιδαγωγικής προσέγγισης.

Πρωτοτυπία – Καινοτομία

Το προτεινόμενο σενάριο είναι καλό να εισάγει ορισμένα καινοτόμα στοιχεία σε σχέση με:

- Το θέμα που πραγματεύεται. Για παράδειγμα, μπορεί το σενάριο να πραγματεύεται ένα θέμα που δεν προσεγγίζεται συχνά στο σχολείο ή ένα θέμα για το οποίο προτείνεται μια νέα οπτική και οριοθέτηση (π.χ. η ενασχόληση με την κλιματική αλλαγή μέσα από το πρίσμα της κλιματικής δικαιοσύνης).
- Την παιδαγωγική προσέγγιση που προτείνεται να ακολουθηθεί. Μπορεί για παράδειγμα να προτείνεται ένα νέο διδακτικό μοντέλο, μια νέα μέθοδος διδασκαλίας και μάθησης ή μια ενδιαφέρουσα παραλλαγή μιας μεθόδου.

Παιδαγωγική προσέγγιση και στρατηγικές

Παιδαγωγική προσέγγιση

Περιγράψτε τα βασικά στοιχεία των παιδαγωγικών προσεγγίσεων που διέπουν το σενάριο.

Η ΠΕ/ΕΑΑ μπορεί να υλοποιηθεί ακολουθώντας, μεμονωμένα ή συνδυαστικά, μια σειρά διαφορετικών παιδαγωγικών προσεγγίσεων, οι οποίες ανταποκρίνονται στις βασικές αρχές της ΠΕ/ΕΑΑ. Τέτοιες προσεγγίσεις είναι: α) η ανοικτή, β) η συνεργατική, γ) η διερευνητική, δ) η ολιστική, ε) η κριτική, στ) η εποικοδομητική, ζ) η βιωματική, η) η προσανατολισμένη στις αξίες, θ) η συστημική, ι) η προσανατολισμένη στη δράση κ.ά.

Τα ενδεικτικά ερωτήματα που ακολουθούν λειτουργούν βοηθητικά προκειμένου να εξειδικεύσετε περισσότερο την περιγραφή σας. Μπορείτε να ενσωματώσετε όσα από τα παρακάτω στοιχεία της ΠΕ/ΕΑΑ

θεωρείτε χρήσιμα, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του προτεινόμενου σεναρίου.

- Πώς θα πετύχετε την **ολιστική προσέγγιση** κατά την εφαρμογή του σεναρίου; Δηλαδή, για παράδειγμα, πώς θα αναδειχτεί η αλληλεξάρτηση των επιμέρους διαστάσεων του θέματος (περιβαλλοντική, κοινωνική, οικονομική, πολιτισμική κτλ.); Πώς θα πετύχετε την ολόπλευρη ανάπτυξη του ατόμου, δηλ. τη γνωστική, συναισθηματική, ψυχοκινητική, κοινωνική και ηθική; Πώς θα πετύχετε τον συνδυασμό διαφορετικών πεδίων της γνώσης και της εμπειρίας (π.χ. κοινωνικό, αισθητικό, δημιουργικό, ηθικό, επιστημονικό, τεχνολογικό και επαγγελματικό);
- Πώς θα πετύχετε τη **συστημική προσέγγιση** της γνώσης, δηλαδή πώς θα αναδειχθούν: α) οι σχέσεις και αλληλεπιδράσεις αφενός των επιμέρους διαστάσεων του θέματος που πραγματεύεστε, και αφετέρου του θέματος αυτού με άλλα ζητήματα και β) πιθανά συνεργικά αποτελέσματα, δηλαδή νέα ζητήματα που προκύπτουν εξαιτίας ακριβώς της αλληλεπίδρασης των επιμέρους διαστάσεων;
- Πώς θα πετύχετε τη **διεπιστημονική προσέγγιση** της γνώσης, μέσα από την εμπλοκή και, στο μέτρο του δυνατού, διασύνδεση διαφορετικών γνωστικών πεδίων, ώστε να επιτευχθεί μια επανασυγκρότηση της κατακερματισμένης γνώσης (που μπορεί να προέρχεται από διαφορετικές κοινωνικές και φυσικές επιστήμες);
- Πώς θα πετύχετε την **κριτική προσέγγιση**, δηλαδή να δοθούν ευκαιρίες ώστε να αναλυθούν και αξιολογηθούν ατομικές και συλλογικές αντιλήψεις και πεποιθήσεις; Πώς θα βοηθηθούν τα παιδιά ώστε να διακρίνουν τα τεκμηριωμένα γεγονότα από τους αξιολογικούς ισχυρισμούς, να ξεχωρίζουν τις σχετικές από τις άσχετες πληροφορίες και ισχυρισμούς, να προσδιορίζουν τον βαθμό αξιοπιστίας των πηγών τους, να εντοπίζουν λανθάνουσες υποθέσεις, να αναγνωρίζουν τη μεροληψία, τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις, να εντοπίζουν τις λογικές πλάνες, την προπαγάνδα και τις επιδράσεις της συναισθηματικής φόρτισης, να αναγνωρίζουν λογικές ασυνέπειες σε έναν συλλογισμό;
- Πώς θα πετύχετε την **προσανατολισμένη στις αξίες προσέγγιση**, δεδομένου ότι η ανάλυση και διασαφήνιση των αξιών αποτελεί συχνά το υπόβαθρο για την κατανόηση των βαθύτερων αιτιών των ζητημάτων της αειφορίας; Πώς θα αναδειχθεί ο πλουραλισμός των αξιών γύρω από το θέμα που πραγματεύεστε και πώς θα αναλυθούν με κριτικό τρόπο οι διαφορετικές εμπλεκόμενες αξίες, ώστε να γίνει κατανοητή η σύνδεση τους με τους τρόπους αντιμετώπισης των ζητημάτων; Πώς θα δρομολογήσετε τη διερεύνηση, διασαφήνιση και πιθανή αναθεώρηση των προσωπικών αξιών των εκπαιδευόμενων που αφορούν το δίκτυο των σχέσεων ατόμου-κοινωνίας-περιβάλλοντος;
- Πώς θα καλλιεργήσετε την **προσανατολισμένη στη δράση προσέγγιση** των συμμετεχόντων; Δηλαδή με ποιες μαθησιακές εμπειρίες θα τις/τους ενδυναμώσετε έτσι ώστε να είναι σε θέση αφενός να εντοπίζουν και αναγνωρίζουν στην καθημερινότητά τους ζητήματα περιβάλλοντος και αειφορίας και αφετέρου να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, ως ενεργοί, ενημερωμένοι και κριτικοί πολίτες, και να αναλαμβάνουν ατομικές και συλλογικές πρωτοβουλίες/δράσεις προκειμένου να αλλάξουν την περιβαλλοντική και κοινωνική πραγματικότητα;
- Πώς θα πετύχετε την **ανοικτή προσέγγιση της μάθησης**, δηλαδή πώς θα βοηθήσετε τα παιδιά να αντιληφθούν ότι σε πολλά ζητήματα αειφορίας δεν υπάρχει μια μόνο σωστή και αμετάβλητη απάντηση και ότι η ίδια η έννοια της αειφορίας μπορεί να νοηματοδοτείται διαφορετικά ανάλογα με

το πλαίσιο και τις συνθήκες;

Διδακτικές στρατηγικές / τεχνικές

Αναφέρετε μεθόδους διδασκαλίας και μάθησης που θα αξιοποιήσετε προκειμένου να δρομολογήσετε τις παραπάνω παιδαγωγικές προσεγγίσεις και να πετύχετε τους στόχους και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα που θα παρουσιαστούν παρακάτω.

Θα μπορούσατε να αξιοποιήσετε μεθόδους, όπως είναι ενδεικτικά ο καταιγισμός ιδεών, η χαρτογράφηση εννοιών, το παιχνίδι ρόλων, η διαλογική αντιπαράθεση, το ηθικό δίλημμα, η μελέτη πεδίου κ.ά. Μπορείτε επίσης να δοκιμάσετε και μεθόδους που επικεντρώνονται περισσότερο στη σύνδεση σχολείου και ευρύτερης κοινότητας, επιδιώκουν την ενίσχυση της συμμετοχής και της πολιτειότητας, όπως είναι ενδεικτικά το world café, η χαρτογράφηση κοινότητας, οι επιτροπές πολιτών, το θέατρο φόρουμ κ.ά.

ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ - ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Στοχευόμενο κοινό (ομάδα-στόχος ή σε ποιους απευθύνεται)

Σκιαγραφήστε το προφίλ όσων προτείνετε να εμπλακούν στην υλοποίηση του σεναρίου. Η ομάδα μπορεί να περιλαμβάνει άτομα, όχι μόνο μιας συγκεκριμένης τάξης, αλλά περισσότερων τάξεων και βαθμίδων. Μπορεί επίσης να περιλαμβάνει όχι μόνο μαθήτριες/μαθητές και εκπαιδευτικούς αλλά επίσης γονείς και άλλα άτομα από την ευρύτερη κοινότητα (π.χ. εκπροσώπους οργανισμών, επαγγελματίες, μεμονωμένα πρόσωπα). Ακόμα, το σενάριο μπορεί να απευθύνεται σε μια ομάδα με ιδιαίτερα (κοινωνικά, πολιτισμικά κτλ.) χαρακτηριστικά, όπως π.χ. πρόσφυγες/μετανάστες, Ρομά κτλ.

Βαθμίδα Εκπαίδευσης

Αναφέρετε τη/τις βαθμίδα/ες στην/στις οποία/ες απευθύνεται το σενάριο.

Τάξη

Αναφέρετε την/τις τάξη/εις στην/στις οποία/ες απευθύνεται το σενάριο.

Ηλικιακή ομάδα

Αναφέρετε την/τις ηλικιακή/ές ομάδα/ες στην/στις οποία/ες απευθύνεται το σενάριο.

Γλώσσα στοχευόμενου κοινού

Σημειώστε αν εκτός από την ελληνική, χρησιμοποιείται ή απαιτείται στο σενάριο και κάποια άλλη γλώσσα.

Εκτιμώμενος χρόνος υλοποίησης σεναρίου (διάρκεια)

Προσδιορίστε τον συνολικό χρόνο υλοποίησης του σεναρίου, δίνοντας όσο το δυνατό περισσότερες λεπτομέρειες. Για παράδειγμα, μπορείτε να αναφέρετε πόσος χρόνος θα χρειαστεί για δραστηριότητες εντός σχολείου και πόσος εκτός σχολείου. Επίσης, μπορείτε να αναφέρετε αν υπάρχει η απαίτηση αυτός ο χρόνος να είναι ενιαίος ή μπορεί να καταμηθεί και με ποιον τρόπο.

Χώρος υλοποίησης

Αναφέρετε τους χώρους, εντός και εκτός του σχολείου, που θα αξιοποιήσετε (π.χ. σχολική τάξη, σχολική αυλή, εργαστήριο υπολογιστών, κάποιο σημείο του φυσικού ή δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής).

Ενορχήστρωση τάξης

Οργάνωση τάξης / διδασκαλίας

Περιγράψτε συνοπτικά τον τρόπο οργάνωσης της συνολικής ομάδας που θα εφαρμόσει το σενάριο στις διάφορες φάσεις υλοποίησής του. Ενδεικτικά, στοιχεία που συνθέτουν την οργάνωση είναι: εργασία σε ομάδες διαφορετικού μεγέθους και σύνθεσης, εργασία στην ολομέλεια, εργασία στο πεδίο, εργασία σε ειδικά διαμορφωμένες αίθουσες (π.χ. εργαστήριο Η/Υ) κτλ.

Ρόλοι μαθητών & εκπαιδευτικών

Περιγράψτε τους ρόλους και τον τρόπο αλληλεπίδρασης των συμμετεχόντων στις διάφορες φάσεις υλοποίησης του σεναρίου. Αναδείξτε με ποιους τρόπους ο/η εκπαιδευτικός θα περιορίσει τον καθοδηγητικό του ρόλο και θα διευρύνει τον ρόλο του ως διευκολυντής, εμπυχωτής, συνεργάτης και συντονιστής. Σημειώστε επίσης πώς θα επιτευχθεί η ενδυνάμωση των συμμετεχόντων, ώστε να επιτευχθεί μια αυθεντική συμμετοχή των εμπλεκόμενων σε όλες τις φάσεις της διδακτικής/μαθησιακής διαδικασίας (π.χ. επιλογή θέματος, ανάπτυξη δραστηριοτήτων, επιλογή εκπαιδευτικών πόρων, τρόπων αξιολόγησης).

Απαιτήσεις εφαρμογής σεναρίου

Προαπαιτούμενες γνώσεις των μαθητών

Αναφέρετε πιθανές γνώσεις που είναι απαραίτητες καθώς η υλοποίηση του συγκεκριμένου σεναρίου τις θεωρεί κερκτικές και δεν τις πραγματοποιείται διεξοδικά.

Απαιτούμενα βοηθητικά υλικά και εργαλεία

Αναφέρετε όλα τα εκπαιδευτικά μέσα και υλικά, συμβατικά και ψηφιακά, που απαιτούνται για την υλοποίηση του σεναρίου. Εδώ συμπεριλαμβάνονται, ενδεικτικά, ο εξοπλισμός, τα φύλλα εργασίας, οι πηγές πληροφόρησης, τα αναλώσιμα που είναι απαραίτητα.

Μπορείτε να προτείνετε τρόπους πρόσβασης και απόκτησης των μέσων και των υλικών που χρειάζονται έτσι ώστε να διευκολυνθεί και να μην επιβαρυνθεί οικονομικά η ομάδα που υλοποιεί το σενάριο. Π.χ. ενθαρρύνετε την αναζήτηση προσφορών και χορηγιών από τοπικούς φορείς (π.χ. φυτόχωμα από ένα τοπικό γεωπονικό κατάστημα) και τη συνεργασία με φορείς που μπορούν να διαθέσουν τεχνολογικά μέσα και υπηρεσίες που απαιτούνται (π.χ. δημιουργία αφίσας, εκτυπώσεις). Επίσης ενθαρρύνετε τη χρήση τοπικών, φυσικών και πλήρως επαναχρησιμοποιούμενων υλικών, γενικότερα μεριμνήστε για τη μείωση του οικολογικού αποτυπώματος.

Απαιτούμενη προετοιμασία

Αναφέρετε πιθανές προετοιμασίες που μπορεί να είναι απαραίτητες, από πλευράς εκπαιδευτικών ή/και μαθητών/τριών, πριν την υλοποίηση του σεναρίου. Εδώ περιλαμβάνονται ενδεικτικά: α) η προκαταρκτική επίσκεψη από την/τον εκπαιδευτικό σε έναν εξωτερικό χώρο που θα επισκεφθούν αργότερα τα παιδιά για την προετοιμασία παιδαγωγικών θεμάτων και ζητημάτων ασφάλειας, β) άδειες που πρέπει να ληφθούν από φορείς, γονείς κτλ., γ) ανάπτυξη συνεργασιών με πρόσωπα και φορείς όπως με γονείς, ντόπιους επαγγελματίες, εκπροσώπους φορέων κτλ., δ) αναζήτηση ή/και ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού.

ΣΤΟΧΟΙ & ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Διδακτικοί στόχοι

Διατυπώστε τους εκπαιδευτικούς στόχους του σεναρίου. Είναι σημαντικό να έχουμε υπόψη μας ότι:

- Η ΠΕ επιδιώκει με ισορροπημένο τρόπο όλες τις παρακάτω κατηγορίες στόχων: α) ευαισθητοποίηση, β) γνώση, γ) στάσεις και αξίες, δ) δεξιότητες και ικανότητες, ε) ικανότητα δράσης.
 - Οι σχετικοί με την ευαισθητοποίηση στόχοι αναφέρονται στην συνειδητοποίηση της ύπαρξης του θέματος (ζητήματος) που πραγματοποιείται το σενάριο.
 - Οι γνωστικοί στόχοι αφορούν την ανάπτυξη γνώσεων σχετικά με τις αιτίες (τόσο τις πιο εμφανείς όσο και τις βαθύτερες), τις επιπτώσεις (πρωτογενείς, δευτερογενείς κ.ο.κ.) και

- τους προτεινόμενους τρόπους αντιμετώπισης του ζητήματος που πραγματεύεται το σενάριο.
- ο Οι στάσεις συνδέονται με την προδιάθεση του ατόμου για μια συγκεκριμένη γνωστική, συναισθηματική ή συμπεριφορική αντίδραση απέναντι σε ένα θέμα (π.χ. διάκειμαι θετικά απέναντι σε...) ενώ οι αξίες αναφέρονται σε πιο σταθερές πεποιθήσεις που εκφράζουν το επιθυμητό. Τόσο οι στάσεις όσο και οι αξίες μπορεί να εκφράζουν την τάση των ανθρώπων για εκδήλωση μιας συμπεριφοράς. Οι σχετικοί με τις στάσεις και αξίες στόχοι επιδιώκουν την κριτική διερεύνηση στάσεων και αξιών οι οποίες ευθύνονται για τη δημιουργία του ζητήματος που πραγματεύεται το σενάριο και την αναζήτηση εκείνων που θα συμβάλλουν στην αντιμετώπιση του ζητήματος.
 - ο Οι σχετικοί με τις δεξιότητες και ικανότητες στόχοι συνδέονται με την κριτική ανάλυση, κατανόηση και δημιουργική αντιμετώπιση του ζητήματος που πραγματεύεται το σενάριο. Ικανότητες όπως η κριτική σκέψη, η δημιουργική σκέψη, η επικοινωνία και η συνεργασία συνιστούν θεμελιώδεις ικανότητες της ΠΕ/ΕΑΑ που προσανατολίζεται στην επίλυση ζητημάτων του περιβάλλοντος και της αειφορίας.
 - ο Οι σχετικοί με την ικανότητα δράσης στόχοι αναφέρονται στην ενδυνάμωση των ατόμων και στην καλλιέργεια της επιθυμίας να εμπλέκονται συνειδητά, στην αντιμετώπιση των ζητημάτων της αειφορίας, σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο.
- Οι στόχοι που διατυπώνουμε είναι διδακτικοί (π.χ. να γνωρίσουν οι εκπαιδευόμενοι τη διαδικασία της ανακύκλωσης) και όχι περιβαλλοντικοί (π.χ. να αυξηθεί το επίπεδο της ανακύκλωσης στην πόλη μας).
 - Οι στόχοι δεν ταυτίζονται με την περιγραφή της μαθησιακής διαδικασίας. Π.χ. η διατύπωση «να επισκεφτούν οι εκπαιδευόμενοι το δάσος» περιγράφει μια μαθησιακή διαδικασία και όχι έναν διδακτικό στόχο.
 - Κάθε στόχος μπορεί να επιτυγχάνεται με μια ή περισσότερες μαθησιακές δραστηριότητες αλλά μπορεί επίσης μία δραστηριότητα να επιτυγχάνει περισσότερους του ενός στόχους.
 - Στο μέτρο του δυνατού, οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να συμμετέχουν στη στοχοθεσία ενός σεναρίου.
 - Οι στόχοι είναι δυνατό να επαναπροσδιορίζονται στην πορεία της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Γενικός/οί στόχος/οι

Αναφέρουμε τον γενικό στόχο, ο οποίος αφορά στο σύνολο του διδακτικού σεναρίου. Η διατύπωσή του αναφέρεται σε μακροπρόθεσμη και γενικότερη επίδωξη της διδασκαλίας.

Ταξινομία διδακτικών στόχων

Αναφέρουμε την ταξινομία που ακολουθείται για τη διατύπωση των στόχων (π.χ. αναθεωρημένη Bloom, πυραμίδα του Miller, NCERT κ.λπ.).

Διατύπωση διδακτικών στόχων

Διατυπώνουμε τους διδακτικούς στόχους του σεναρίου, χρησιμοποιώντας αντίστοιχες εκφράσεις, σύμφωνα με την ταξινόμια που χρησιμοποιείται.

Ειδικό διδακτικό στόχοι (κατά Bloom)

Η ταξινόμια του Bloom αποτελεί μια συχνά χρησιμοποιούμενη και γενικά αποδεκτή κατηγοριοποίηση διδακτικών στόχων. Εάν θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε την ταξινόμια του Bloom για διατύπωση των στόχων του σεναρίου, αναφέρουμε εδώ τους ειδικούς διδακτικούς στόχους, σύμφωνα με την αναθεωρημένη έκδοση της ταξινόμιας. Οι διδακτικοί στόχοι διακρίνονται σε τρεις τομείς: α) τον γνωστικό τομέα β) τον συναισθηματικό τομέα και γ) τον ψυχοκινητικό τομέα.

Ως προς γνωστικό τομέα

Αναφέρουμε τους διδακτικούς στόχους του σεναρίου ως προς τον γνωστικό τομέα, σύμφωνα με την αναθεωρημένη ταξινόμια του Bloom. Αξιοποιούμε ρήματα που αντιστοιχούν στα έξι επίπεδα της αναθεωρημένης ταξινόμιας:

1. ανάκληση (θυμάμαι, αναγνωρίζω, περιγράφω κ.ά.)
2. κατανόηση (κατανοώ, ερμηνεύω, συνοψίζω κ.ά.)
3. εφαρμογή (εφαρμόζω, επιλύω, ανακαλύπτω κ.ά.)
4. ανάλυση (αναλύω, διακρίνω, συμπεραίνω κ.ά.)
5. αξιολόγηση/κρίση (κρίνω, αξιολογώ, επαληθεύω κ.ά.)
6. δημιουργία/σύνθεση (δημιουργώ, συνθέτω, οργανώνω κ.ά.)

Ως προς συναισθηματικό τομέα

Αναφέρουμε τους ειδικούς διδακτικούς στόχους του σεναρίου ως προς τον συναισθηματικό τομέα, σύμφωνα με την αναθεωρημένη ταξινόμια του Bloom. Αξιοποιούμε ρήματα που αντιστοιχούν στα πέντε επίπεδα της αναθεωρημένης ταξινόμιας:

1. πρόσληψη/αντίληψη (ζητώ, αναγνωρίζω, εντοπίζω κ.ά.)
2. ανταπόκριση (απαντώ, βοηθώ, αναφέρω κ.ά.)
3. εκτίμηση/αποτίμηση (π.χ. ολοκληρώνω, εξηγώ, εργάζομαι κ.ά.)
4. οργάνωση (προετοιμάζω, οργανώνω, συνθέτω κ.ά.)
5. χαρακτηρισμός/εσωτερίκευση αξιών (εκτελώ, επιλύω, επαληθεύω κ.ά.)

Ως προς ψυχοκινητικό τομέα

Αναφέρουμε τους ειδικούς διδακτικούς στόχους του σεναρίου ως προς τον ψυχοκινητικό τομέα, σύμφωνα με την αναθεωρημένη ταξινόμια του Bloom. Αξιοποιούμε ρήματα που αντιστοιχούν στα επτά επίπεδα της αναθεωρημένης ταξινόμιας:

1. αντίληψη (προσδιορίζω, εντοπίζω, διακρίνω κ.ά.)
2. ετοιμότητα (ξεκινώ, προχωρώ, προετοιμάζομαι κ.ά.)
3. καθοδηγούμενη ανταπόκριση (ακολουθώ, δοκιμάζω, αποκρίνομαι κ.ά.)
4. μηχανισμός (συγκεντρώνω, εκτελώ, κατασκευάζω κ.ά.)
5. σύνθετη προφανής ανταπόκριση (ρήματα ίδια με του μηχανισμού, στα οποία προτάσσονται επιρρήματα ή επίθετα που δείχνουν διαφοροποίηση στην απόδοση)
6. προσαρμογή (προσαρμόζω, τροποποιώ, αναθεωρώ κ.ά.)
7. δημιουργία (οικοδομώ, δημιουργώ, συνθέτω κ.ά.)

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Περιγράφουμε τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του σεναρίου σε τρεις κατηγορίες: α) γνώσεις, β) δεξιότητες γ) στάσεις, συμπεριφορές και αξίες.

Γνώσεις

Για την περιγραφή των αναμενόμενων γνωστικών αποτελεσμάτων μπορούμε να ακολουθήσουμε τη αναθεωρημένη ταξινόμια του Bloom.

Δεξιότητες

Περιγράφουμε τις δεξιότητες ή τις ικανότητες που αναμένεται να αποκτήσουν ή να καλλιεργήσουν οι μαθητές/τριες με το εκπαιδευτικό σενάριο.

Στάσεις, συμπεριφορές, αξίες

Περιγράφουμε τα προσδοκώμενα αποτελέσματα που σχετίζονται με συναισθήματα, κίνητρα, στάσεις, συμπεριφορές και αξίες.

Σχέση / Σύνδεση με Προγράμματα Σπουδών

Αναλύστε περαιτέρω τη σύνδεση του σεναρίου με τα προγράμματα σπουδών, την οποία υποδείξατε στην ενότητα «Σχέση / Σύνδεση με το/τα Πρόγραμμα/τα Σπουδών», αναφέροντας συγκεκριμένα σημεία των μαθημάτων (δηλ. ενότητες, κεφάλαια κτλ.).

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ & ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Μία ή περισσότερες δραστηριότητες οργανωμένες σε φάσεις (ή βήματα). (Ορισμός φάσης, βήματος ή δραστηριότητας. Συσχέτιση Δραστηριότητας με Φάση ή Βήμα (ανήκει σε) ή με άλλες δραστηριότητες (ορισμός σειράς).

Ροή εφαρμογής – Πορεία διδασκαλίας

Αν το σενάριό σας αναπτύσσεται σε περισσότερες της μιας δραστηριότητες, και αν σας εξυπηρετεί παιδαγωγικά, οργανώστε τις δραστηριότητες αυτές σε ευρύτερες φάσεις. Για παράδειγμα, αν το σενάριό σας αναλύεται σε τρεις φάσεις, γράψτε τους τίτλους των φάσεων και εντάξτε μέσα σε κάθε φάση τις δραστηριότητές που περιέχει. Καλό θα ήταν επίσης να εξηγήσετε συνοπτικά τη λογική που διέπει την αλληλουχία των δραστηριοτήτων.

Φάσεις, Βήματα ή Δραστηριότητες

Για κάθε δραστηριότητα που προτείνετε, διατυπώστε συνοπτικά τα στοιχεία της. Μεγαλύτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στη συνοπτική περιγραφή.

Δραστηριότητα 1

Τίτλος δραστηριότητας

Γράψτε τον τίτλο της δραστηριότητας.

Συνοπτική περιγραφή

Σημειώστε με σαφήνεια ποιες ενέργειες θα γίνουν στο πλαίσιο της δραστηριότητας. Αν σας εξυπηρετεί, αναλύστε κάθε δραστηριότητα σε επιμέρους βήματα. Περιγράψτε ακόμα την «ενορχήστρωση» της τάξης (ή του εκπαιδευτικού πλαισίου), δηλαδή την οργάνωσή της, τον ρόλο και τις ενέργειες εκπαιδευτικών και μαθητριών/των.

Εάν περιλαμβάνεται η υλοποίηση μιας ή περισσότερων συγκεκριμένων μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης, ονοματίστε τις και γράψτε συνοπτικά την πορεία υλοποίησής τους.

Διδακτικοί στόχοι / Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Γράψτε τους εκπαιδευτικούς στόχους της δραστηριότητας.

Είδος δραστηριότητας

Εδώ μπορείτε να αναφέρετε, ενδεικτικά, αν η δραστηριότητα είναι ατομική ή ομαδική, αν υλοποιείται στην τάξη ή στο πεδίο (οποιοσδήποτε χώρος εκτός της τάξης), αν αφορά την αξιοποίηση κάποιου ψηφιακού μαθησιακού αντικειμένου, αν πρόκειται για εκπαιδευτικό παιχνίδι, παρακολούθηση οπτικοακουστικών μέσων, προσομοίωση, πείραμα, παρουσίαση κτλ. Αν ακολουθείται κάποια συγκεκριμένη μέθοδο διδασκαλίας/μάθησης, δεν χρειάζεται να συμπληρωθεί το πεδίο 'Είδος δραστηριότητας' αλλά μόνο το 'Μέθοδος διδασκαλίας' (δες παρακάτω).

Εκτιμώμενη διάρκεια

Η διάρκεια μιας δραστηριότητας μπορεί να ποικίλει. Μπορεί, για παράδειγμα να εκτείνεται στο πλαίσιο μίας ή περισσότερων διδακτικών ωρών. Ωστόσο, μπορεί μια δραστηριότητα, όπως η επίσκεψη σε έναν χώρο ή μια μελέτη πεδίου, να διαρκέσει (συνολικά) πολλές ώρες ή ακόμα και περισσότερο από μία ημέρα.

Τεχνική/ές διδασκαλίας

Εφόσον αξιοποιήσετε συγκεκριμένη/ες μέθοδο/ους διδασκαλίας και μάθησης (π.χ. χαρτογράφηση εννοιών, ηθικό δίλημμα, παιχνίδι ρόλων), αναφέρετέ τη σε αυτό το πεδίο.

Εάν η μέθοδος δεν είναι ιδιαίτερα γνωστή, μπορείτε να παρουσιάσετε πολύ συνοπτικά την πορεία ανάπτυξής της (δηλ. τα βήματά της). Αν μάλιστα κρίνετε ότι είναι αναγκαίο, μπορείτε να δώσετε και μερικά συνοπτικά στοιχεία από το θεωρητικό της πλαίσιο. Στη συνοπτική περιγραφή είναι καλό να αναφέρετε πώς αυτή η μέθοδος εφαρμόζεται στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δραστηριότητας.

Εργαλεία

Αναφέρετε τα εκπαιδευτικά μέσα και υλικά που απαιτούνται για την υλοποίηση της συγκεκριμένης δραστηριότητας (π.χ. εξοπλισμός, φύλλα εργασίας, ψηφιακά μαθησιακά αντικείμενα και άλλοι ανοικτοί εκπαιδευτικοί πόροι, υλικό πληροφόρησης, αναλώσιμα).

Πηγές

Αναφέρετε τις πηγές (π.χ. βιβλιογραφία, διαδικτυακές πηγές, πηγές βίντεο και φωτογραφιών κ.ά.), που χρησιμοποιήσατε για την ανάπτυξη της δραστηριότητας.

Φύλλα εργασίας

Αν χρησιμοποιηθούν φύλλα εργασίας, επισυνάψτε τα εδώ.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ & ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ

Σχεδιάζοντας την αξιολόγηση είναι σημαντικό να έχουμε υπόψη μας ότι στην ΠΕ/ΕΑΑ συνήθως αναφερόμαστε σε δύο επίπεδα:

- Την επίτευξη των διδακτικών στόχων που έχουν τεθεί από την αρχή της εκπαιδευτικής διαδικασίας, συνυπολογίζοντας και την ευελιξία που είναι απαραίτητη.
- Την ποιότητα της ίδια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, σε όρους όπως η δυναμική της ομάδας και η ποιότητα των σχέσεων που αναπτύχθηκαν μεταξύ των συμμετεχόντων, η ικανοποίηση που εισέπραξαν οι συμμετέχοντες από τη συνολική διαδικασία, οι τρόποι με τους οποίους αντιμετωπίστηκαν ενδεχόμενες δυσκολίες και προβλήματα κτλ.

Στο πλαίσιο της ΠΕ/ΕΑΑ είναι, επίσης, ιδιαίτερα σημαντικό η αξιολόγηση να έχει περισσότερο χαρακτήρα διαμορφωτικής και λιγότερο τελικής αξιολόγησης. Δηλαδή η αποτίμηση των παραπάνω στοιχείων να γίνεται σε ενδιάμεσα (κατά την κρίση των εκπαιδευτικών) στάδια της υλοποίησης του σεναρίου. Αν το σενάριο αφορά μόνο μία σύντομη δραστηριότητα, εξυπακούεται ότι η αξιολόγηση θα είναι τελική.

Εφόσον δεν γνωρίζετε αρκετά τα παιδιά που συμμετέχουν στην υλοποίηση του σεναρίου και το υπόβαθρό/εμπειρίες τους, συνίσταται επίσης η υλοποίηση και αρχικής (διαγνωστικής) αξιολόγησης προκειμένου να διαπιστώσετε την εκπαιδευτική αφετηρία από την οποία ξεκινούν.

Είδος αξιολόγησης

Αναφέρετε τις μεθόδους που προτείνετε να χρησιμοποιηθούν. Αυτά μπορούν να εμπίπτουν στην ποσοτική, στην ποιοτική ή στην μεικτή προσέγγιση. Ενδεικτικά, μέθοδοι που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε είναι η επισκόπηση, η αυτό-αξιολόγηση, η παρατήρηση κ.ά.

Εργαλείο/α αξιολόγησης

Αναφέρετε τα εργαλεία αξιολόγησης που προτείνετε να χρησιμοποιηθούν. Τέτοια μπορεί να είναι το ερωτηματολόγιο, οι δημιουργίες των παιδιών, οι οδηγοί συνέντευξης, τα ημερολόγια κ.ά.

Αντίκτυπος

Αναφέρετε τρόπους με τους οποίους προτείνετε να διαδοθούν τα αποτελέσματα της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο σχολείο και στην ευρύτερη κοινότητα.

ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Επεκτασιμότητα

Αναφέρετε, προαιρετικά, πιθανές ιδέες και προτάσεις για εμπλουτισμό και επέκταση του σεναρίου προς άλλες κατευθύνσεις, που μπορεί να αφορούν επιπλέον διαστάσεις του θέματος (στο πλαίσιο της ολιστικής προσέγγισης), γνωστικές περιοχές (στο πλαίσιο της διεπιστημονικής προσέγγισης), χρήση συμπληρωματικών μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης κ.ά.

Παραλλαγές

Αναφέρετε, προαιρετικά, πιθανές ιδέες και προτάσεις για μερική διαφοροποίηση του σεναρίου, που αφορά, για παράδειγμα, άλλες ηλικίες, γεωγραφικές περιοχές κ.ά.

Βιβλιογραφία

Αναφέρετε όλες τις βιβλιογραφικές και διαδικτυακές πηγές που αξιοποιήσατε για την ανάπτυξη αυτού του σεναρίου.

ΜΕΤΑΔΕΔΟΜΕΝΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ TEMPLATE

Έκδοση template

v2.0

Συντελεστές δημιουργίας template

Κώστας Γαβριλάκης - δημιουργία

Γεωργία Λιαράκου - δημιουργία

Το template βασίζεται στο template «[Γενικό Template εκπαιδευτικών σεναρίων \(Generic Learning Scenario Template\)](#)».